

Καθηγήτρια: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Νομικής
Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών
Επιστημών

Ποινική ιατρική ευθύνη από αμέλεια σε πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων

Καθηγήτρια: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Νομικής
Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών
Επιστημών

Δογματικές δυσκολίες του πεδίου της ποινικής ευθύνης από αμέλεια σε περιπτώσεις συλλογικής ιατρικής δράσης

Γενικές

- ❑ Δυσκολία διάκρισης της καθημερινής επαγγελματικής δράσης από το τυχαίο-Εξωτερική αμέλεια
- ❑ Σωματική βλάβη και ανθρωποκτονία από αμέλεια= εγκλήματα ουσιαστικά → δύσκολα ζητήματα αιτιότητας
- ❑ Τέλεση των πιο πάνω εγκλημάτων και με παράλειψη (α. 15 ΠΚ) → πρόσθετες δυσκολίες των εγκλημάτων παράλειψης
- ❑ Αξιολογικά κριτήρια εσωτερικής αμέλειας (α. 28 ΠΚ)

Ειδικές

- ❑ Οι περισσότερες ιατρικές πράξεις = συλλογική δραστηριότητα
- ❑ Όχι μόνο παράλληλη αλλά και διαδοχική δράση ιατρών για τον ίδιο ασθενή
- ❑ Εκπαίδευση ειδικευόμενων επί του ασθενούς

Καθηγήτρια: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Νομικής
Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών
Επιστημών

Κανόνες κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ ιατρών (ειδικών ή και ειδικευόμενων) καθώς και μεταξύ ιατρικού και νοσηλευτικού ή τεχνικού προσωπικού

- ❑ Οριζόντια κατανομή αρμοδιοτήτων= μεταξύ προσώπων, τα οποία δεν τελούν το ένα υπό τις οδηγίες του άλλου (π.χ. μεταξύ ιατρών διαφορετικών ειδικοτήτων)
- ❑ Κάθετη κατανομή αρμοδιοτήτων= μεταξύ προσώπων που τελούν το ένα υπό τις οδηγίες του άλλου (π.χ. μεταξύ ειδικευόμενων και ειδικών ή μεταξύ νοσηλευτικού και ιατρικού προσωπικού)
- ❑ Αρχή εμπιστοσύνης
- ❑ Οριοθέτηση της σχέσης των ιατρών με το τεχνικό προσωπικό

Τα σφάλματα των άλλων δεν μπορούν να οδηγήσουν σε ευθύνη ενός ιατρού ή νοσηλευτή για ένα βλαπτικό αποτέλεσμα που συνδέθηκε και με τη δική του δράση, εκτός και αν ήταν αντικειμενικά αναγνωρίσιμα, οπότε έπρεπε να τα λάβει υπόψη του και να κάνει κάτι γι' αυτά. Ευθύνη ειδικών ιατρών για ειδικευόμενους και νοσηλευτικό προσωπικό

Καθηγήτρια: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Νομικής
Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών
Επιστημών

Ποινική ιατρική ευθύνη από αμέλεια σε πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων και επίβλεψης ιατρικού ή νοσηλευτικού έργου μέσα από τη νομολογία

1. 1. Ποινική ιατρική ευθύνη από αμέλεια σε πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ ειδικών ιατρών ή σε πεδία αλληλοδιάδοξης δράσης τους

ΜΟΔ Καβάλας 15/2002, ΠοινΔικ 2003 (πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων):

- Ευθύνη γυναικολόγου –άρθρο 304 παρ. 2 β ΠΚ*
- Ευθύνη αναισθησιολόγου –άρθρο 304 παρ. 2 α και 302 ΠΚ*

ΣυμβΠλημΘεσ 69/1991, Υπεράσπιση 1991, 460επ. (αλληλοδιάδοχη δράση):

- Παραπομπή εφημερευόντων ιατρών νοσοκομείου που εξέτασαν αλληλοδιαδόχως - με προχειρότητα- εξαρτημένο από ναρκωτικά κρατούμενο των φυλακών που διακομίστηκε τρεις φορές στο νοσοκομείο, χωρίς να διαγνωστεί η οξεία περιτονίτιδα, με αποτέλεσμα να πεθάνει-άρθρο 302 ΠΚ*

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Νομικής
Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών
Επιστημών

1.2. Ποινική ιατρική ευθύνη από αμέλεια σε πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ ειδικών ιατρών μέσα από τη νομολογία- Συστηματοποίηση προϋποθέσεων κατάφασης ευθύνης

- Εξωτερικά αμελής, δηλ. επικίνδυνη πράξη ή παράλειψη, του κάθε εμπλεκόμενου ιατρού (βλ. ΑΠ 236/2012, πρβλ. σε εργατικά ατυχήματα ΑΠ 615/2011, ΑΠ 676/2011, ΑΠ 296/2010, ΑΠ 1106/2010, ΑΠ 1372/2010, ΑΠ 1922/2010)**
- Αιτιότητα επί δράσης περισσοτέρων – «αμεσότητα» πρόκλησης του αποτελέσματος (βλ. ΑΠ 183/2006, ΠοινΔικ 2007, 131)**
- Στοιχεία εσωτερικής αμέλειας και επίδραση σ' αυτά της συλλογικής ή αλληλοδιάδοχης δράσης των ιατρών**

Καθηγήτρια: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Νομικής
Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών
Επιστημών

2. Ποινική ιατρική ευθύνη από αμέλεια σε πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ ειδικών και ειδικευόμενων ιατρών μέσα από τη νομολογία

- Κάθετη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ ειδικών και ειδικευόμενων ιατρών
- Ποινική ευθύνη ειδικών για παράλειψη αναγκαίας εποπτείας των ειδικευόμενων και παρά τη χορήγηση οδηγιών (βλ. π.χ. ΑΠ 235/1975, 628, ΣυμβΠλημΚαβάλας 2/1998, Υπεράσπιση 1998, 1116)
- Ποινική ευθύνη ειδικευόμενων;
 - όταν δεν δηλώνουν τη μη ύπαρξη σχετικών ικανοτήτων και δεν ζητούν την υποστήριξη ειδικών (πρβλ. ΑΠ 1308/2011, ΝΟΜΟΣ και ΑΠ1484/2008, ΝΟΜΟΣ)
 - όταν δεν καλούν τον ειδικό (βλ. π.χ.χ. ΑΠ 669/2011, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1308/2011, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1484/2008, ΝΟΜΟΣ). Σημαντικό ζήτημα τότε αν οι περιορισμένες γνώσεις τους επιτρέπουν αναγνώριση της ανάγκης κλήσης του
 - όταν συντρέχουν τα στοιχεία του εγκλήματος αμέλειας και για τον ειδικευόμενο έστω και αν συμπίπτει χρονικά η δράση ειδικού και ειδικευόμενου επί του αυτού περιστατικού (βλ. π.χ. ΣυμβΠλημΣάμου 19/2001, ΠοινΔικ 2001, 1114 με παρατ. Καϊάφα-Γκμπάντι)

Καθηγήτρια: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Νομικής
Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών
Επιστημών

2. Ποινική ιατρική ευθύνη από αμέλεια σε πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ ειδικών και ειδικευόμενων ιατρών μέσα από τη νομολογία

Ανάγκη για ιδιαίτερα προσεκτική προσέγγιση, ώστε να μην τους αποδίδεται ευθύνη που δεν τους ανήκει:

□ η προσοχή που μπορούν να δείξουν είναι συνάρτηση της γνώσης και του τρόπου εκπαίδευσης που τους παρέχεται στη χώρα μας

Αξιομνημόνευτες δικαστικές κρίσεις:

□ π.χ. ΣυμβΠλημΧίου 45/2006, ΠοινΔικ 2006, 1376

□ π.χ. μειοψηφία σε ΑΠ 1308/2011, ΝΟΜΟΣ

Προβληματικές κρίσεις:

□ π.χ. ΑΠ 830/2009, ΝΟΜΟΣ

Καθηγήτρια: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

Τμήμα Νομικής

Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών

3. Ποινική ευθύνη από αμέλεια σε πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού μέσα από τη νομολογία

Κάθετη κατανομή αρμοδιότητας

Η δράση του νοσηλευτικού προσωπικού μπορεί να οδηγήσει σε προσβλητικό αποτέλεσμα και τη δράση του ιατρικού προσωπικού- Για την τυχόν ευθύνη των ιατρών ανάγκη ελέγχου κατά πόσο η συγκεκριμένη δράση ανήκε στο πεδίο ελέγχου και της δικής τους αρμοδιότητας (βλ. π.χ. ΑΠ 2368/2005, ΝΟΜΟΣ)

Συμπέρασμα: *Παρά την εξαρτημένη από τις οδηγίες των ιατρών δράση του νοσηλευτικού προσωπικού, η οποία μπορεί να οδηγεί σε αποκλεισμό της δικής του ευθύνης, δεν αποκλείεται η ποινική ευθύνη να θεμελιώνεται αντίστροφα*

Καθηγήτρια: Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

Τμήμα Νομικής

Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών

3. Ποινική ευθύνη από αμέλεια σε πεδία κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ ιατρικού και τεχνικού προσωπικού μέσα από τη νομολογία

Οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ ιατρικού και τεχνικού προσωπικού: Οι ιατροί και οι νοσηλευτές δεν απαιτείται να έχουν τεχνικές γνώσεις, επιβάλλεται να γνωρίζουν όμως τα σχετικά με την ορθή χρήση των μηχανημάτων που χρησιμοποιούν και να μπορούν να αναγνωρίσουν ενδείξεις κακής λειτουργίας τους

Νομολογιακό παράδειγμα: ΕφΘεσ 145/1982, Εφημερίς Ελλήνων Νομικών 1982, 423επ.

Οικονομική κρίση και ευθύνη για τη συντήρηση μηχανημάτων

Καθηγήτρια: Μ.Καϊάφα-Γκμπάντι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

Τμήμα Νομικής

Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών

Επιστημών

Επίλογος

Αιτιολογία των σχετικών αποφάσεων πρέπει να περιλαμβάνει

- σε τι συνίσταται η εξωτερική αμέλεια, δηλ. η επικίνδυνη πράξη ή παράλειψη καθενός από τα πρόσωπα που συνεργάστηκαν
- κατά πόσο το είδος του κινδύνου που η εξωτερικά αμελής πράξη προκάλεσε ενυλώθηκε στο βλαπτικό για τον ασθενή αποτέλεσμα
- κατά πόσο συνέτρεχε για το κάθε εμπλεκόμενο πρόσωπο εσωτερική αμέλεια κατά το άρθρο 28 ΠΚ

Νομολογιακά ελλείμματα αιτιολογίας

- κυρίως ως προς το στοιχείο της εσωτερικής αμέλειας, και ιδίως ως προς το αν ο δράστης *ηδύνατο* να καταβάλει την προσοχή που όφειλε από τις περιστάσεις- Ιδιαίτερη προσοχή αναγκαία για την αρχής της εμπιστοσύνης, αλλά και για τις συγκεκριμένες συνθήκες άσκησης του ιατρικού έργου στη χώρα μας, ιδίως στον τομέα της δημόσιας υγείας.